

GEOLOŠKI VJESNIK	44	345 - 347				ZAGREB 1991
-------------------------	----	-----------	--	--	--	-------------

RIJEČ GLAVNOGA UREDNIKA

Ivo VELIĆ

Ovaj, 44. volumen "Geološkog vjesnika" mogao bi se s punim pravom nazvati i njegovim prvim, nadamo se i jedinim ratnim brojem: prikupljanje, recenzije, priprava i tisak članaka obavljani su od veljače 1991. god., kad je Hrvatska već bila u ratu. No, usprkos svemu, uz potpunu materijalnu (financijsku i drugu) pomoć Ministarstva znanosti tehnologije i informatike i Instituta za geološka istraživanja, ovaj je broj tiskan ipak na vrijeme s vidljivim tehničkim poboljšanjima, a vjerujemo i kvalitetnim sadržajem. Novo je i uredništvo s većinom novih članova.

Savjet Instituta za geološka istraživanja (IGI) imenovao je novog glavnog urednika u siječnju 1991., a u travnju prihvatio njegovu koncepciju uređivanja časopisa. Značajnija je novina da glavni urednik predlaže članove Uredničkog odbora. Početkom listopada Savjet Instituta imenovao je članove Uredničkog odbora, tehničkog urednika i pomoćnika glavnog urednika. U drugoj polovici istoga mjeseca Uredništvo je preko glavnog urednika odredilo buduće odnose časopisa s Hrvatskim geološkim društvom (HGD), kojega su predstavljali predsjednik i tajnik Društva. Postignuta je suglasnost da Geološki vjesnik ostaje tradicionalno glasilo Instituta za geološka istraživanja i Hrvatskog geološkog društva, a IGI je izdavač časopisa. Urednički odbor radi će prema uputama i pravilniku koje će zajednički sastaviti, a zatim i usvojiti Izdavač (IGI) i Upravni odbor HGD-a.

Potrebno je međutim već sada, kad su spomenuti dokumenti u početnoj fazi izrade, geološkoj javnosti priopćiti osnovne smjernice nove izdavačke politike i koncepcije časopisa, koje su prihvaćene od Savjeta IGI. Dva su osnovna razloga kojima se Uredništvo rukovalo davanjem suglasnosti za modernizaciju "Geološkog vjesnika" predloženom od strane glavnog urednika:

- podizanje znanstvene i tehničke razine časopisa i
- prilagođavanje publicističke aktivnosti iz područja geologije svekolikim promjenama (društvenim, političkim, znanstvenim i dr.) u Republici Hrvatskoj u odnosu na bivšu državu - Jugoslaviju.

1. OSNOVNA NAČELA BUDUĆEG UREĐIVANJA

S brojem (Vol.) 45. "Geološki vjesnik" mijenja ime u "GEOLOGIA CROATICA" prema prijedlogu iz HGD-a (mr. T. Marjanac još 1988/89. god.). Ovako latinizirani naslov jasno definira i znanstveno područje i zemlju (državu) odakle časopis dolazi. Broj (volumen) časopisa se nastavlja na dosadašnje.

Recenzije članaka su tajne, a prema potrebi bit će i međunarodne.

Glavna rasprava u člancima bit će na engleskom jeziku, a tekst na hrvatskom u jednakom omjeru ili samo kao

sažetak; prema nahodjenju autora.

Obvezno se uvodi jezična lektura.

Planira se najmanje polugodišnje izlaženje časopisa. Samim tim nema ograničenja rokova prijema radova za tisak: radovi se primaju stalno - kroz čitavu godinu.

Postupno će se težiti pretežito znanstvenom sadržaju članaka.

Uvjet će se Advisory Board u sastavu kojega će uz istaknute domaće biti i znanstvenici iz drugih zemalja i specijalisti iz onih geoloških grana koje je Geol. vjesnik tradicionalno njegovao. Time se otvara put internacionalizaciji časopisa pa je za očekivati i odziv stranih istraživača i znanstvenika na poziv za publiciranje.

Podizat će se i razina tehničkog uređenja časopisa, na pr.: kvalitetniji papir i tisak, mogućnosti učestalijeg korištenja kolor snimaka, kvalitetniji dizajn i dr. Dio toga ostvaren je već je u ovom broju.

Sve izneseno, a još i druge obveze o kojima će biti riječi u nastavku, poduzimamo prvenstveno glede podizanja kvalitete članaka, a samim tim i višeg znanstvenog stupnja časopisa. Jedan od važnijih zadataka jest što bolja informiranost međunarodne geološke javnosti o svekolikim dostignućima naših geologa i geologije u cjelini. Zbog toga preporučamo autorima da radove prvenstveno pišu na engleskom jeziku.

2. O OSTVARENJIMA PROKLAMIRANIH NAČELA U 44. VOLUMENU "GEOLOŠKOG VJESNIKA"

Svi prispjeli radovi za ovaj broj "Geološkog vjesnika" recenzirani su, najmanje od dvojice ili dvoje recenzenata, a poneki i od više njih. Recenzija je bila tajna. Njezini su rezultati izvan svih očekivanja - u pozitivnom smislu. Ono što bi u njima moglo biti diskutabilno jest kategorizacija članaka. To je, međutim, shvatljivo jer ni do sada nismo imali ujednačenih recenzentskih kriterija. Ne tvrdimo da ih i sada u jednom sažetom obliku imamo, ali postoji i odgovarajuća literatura koja će biti od koristi i autorima članaka i recenzentima. Uvjereni smo da ćemo u vrlo kratkom vremenu doći do čvrstih i jasnih kriterija.

Kategorizacija članaka na : - izvorni znanstveni
 - pregledni
 - stručni i
 - prethodno priopćenje

koja je zadnjih godina primjenjivana u "Geološkom vjesniku" krije niz zamki, nejasnoća i dr., pa tako otvara i niz problema. Na pr. da li je u toj ljestvici samo izvorni znanstveni članak znanstveno djelo ili to može biti i koja od preostalih kategorija? Da li stvarno postoji znanstveno djelo koje nije i izvorno? I tako dalje.

Suočen s navedenim problemima glavni urednik je za ovaj, u neku ruku "prijelazni" broj (a u skladu s recenzijama) odlučio kategorizirati članke na:

- znanstvene i
- stručne članke.

Tu ne spadaju uobičajeni prinosi i osvrti.

Poštivana je dosadašnja praksa slobodnog izbora autora o jeziku glavne rasprave u člancima. Tako je većina pisana na hrvatskom s engleskim sažetkom.

Obavljena je jezična lektura samo engleskih tekstova. Za lekturu hrvatskih nedostajala su nam financijska sredstva (ponajviše zbog tradicionalne financijske "bolesti" bivše države Jugoslavije - inflacije).

Ostvaren je značajni kvalitetni pomak u tehničkom uređenju časopisa: - "Geološki vjesnik" prvi put izlazi na visoko kvalitetnom papiru, prvi put se učestalije pojavljuje dio slika i tabla u boji, naslovna stranica obogaćena je kolor slikom Crvenog jezera u Imotskom, broj separata za autore članaka povećan je na 100 primjeraka.

3. O PRIPRAVI ČLANAKA ZA TISAK U "GEOLOGIA CROATICA" I NAJVAŽNIJE UPUTE AUTORIMA

Kako je već prethodno istaknuto najvažniji zadaci buduće uređivačke politike našeg časopisa bit će usmjereni, u pravilu, prema znanstvenom karakteru članaka i prezentaciji dostignuća hrvatske geologije-geologa međunarodnoj geološkoj javnosti. U skladu s tim sugeriraju se neke od općih uputa koje treba uzeti u obzir kod pisanja članaka da bi se olakšao rad kako autorima, tako i recenzentima budućih članaka. O tome postoji bogata literatura pretežito strana, ponajviše američka. Na sreću ima djela iz tog područja i na hrvatskom jeziku. Izvršna knjiga V. Silobričića: "Kako sastaviti i objaviti znanstveno djelo" (do sada u dva izdanja: 1977 i 1989¹) sadrži sve važne podatke za pisanje znanstvenih rasprava, a i citate najvažnije svjetske literature o tome.

U pripravi tiskanja slijedećih brojeva "GEOLOGIA CROATICA" uz citirano djelo (Silobričić, 1989) koristit će se iskustva i upute iz 43. volumena "Geološkog vjesnika" te po sadržaju i dimenzijama njemu bliskog međunarodno visoko uglednog njemačkog časopisa FACIES, glasila Instituta za paleontologiju Sveučilišta u Erlangenu (Nürnberg).

3.1. UPUTE AUTORIMA ČLANAKA

3.1.1. Opće odrednice

U časopisu "GEOLOGIA CROATICA" objavljivat će se prvenstveno znanstvena djela (tzv. "izvorni" i pregledni znanstveni članci) i kvalitetni stručni članci. Kao i do sad dio prostora bit će rezerviran za prinosne.

Manuskript članka treba biti tipkan pisačim strojem, dvostrukog proreda (uključujući literaturu te tumač tabla, slika i tablica). Sve stranice, s tipkanim tekstom i table trebaju biti numerirane. Posebno treba upozoriti da svaki

članak treba imati:

Naslov tipkan velikim slovima, što kraći i informativan.

Ime (na) autora običnim slovima, prezime(na) velikim slovima. U adresama autora koje su smještene na dnu prve stranice trebaju biti: ime institucije, ulica i broj, grad i država.

Članci dulji od 20 stranica trebaju imati i **sadržaj**.

Ključne riječi na engleskom i hrvatskom.

Sinopsis kao kratku, prvu informaciju s najvažnijim rezultatima na engleskom i hrvatskom.

Tekst članka na engleskom i/ili hrvatskom. O kompoziciji članka bit će detaljno pisano u slijedećem naslovu.

Zahvale: na kraju teksta, a prije literature.

Popis korištene literature navodi se abecednim redom kao i dosada u "Geološkom vjesniku". Citiraju se samo objavljeni radovi (podaci). Prezimena i inicijali imena autora - velikim slovima.

Citiranje literature u tekstu - velikim slovima.

Sažetak ili jednako opsežan tekst kao i u glavnoj raspravi na hrvatskom/engleskom jeziku. Ime autora ovdje ide samo inicijalom, a prezime normalnim slovima.

Table. Dimenzije ostaju 17,5x25,5 cm. Za kvalitetnu reprodukciju potrebite su visoko kvalitetne slike, a najbolji su dijapozitivi. Autorima se prepušta odluka: da li slike uobličiti u table ili ih rasporediti unutar članka na ono mjesto gdje se tekst poziva na njih. U tom slučaju širina slike ograničene su na 8,5 ili 17,5 cm. Nema zapreka i za slike u boji, ali treba naglasiti da u slučaju prevelikog broja takvih slika autori ili njihove institucije trebaju sudjelovati u dijelu troškova.

Slike u tekstu: fotografije ili crteži, dijagrami i slično, trebaju biti prilagođeni formatu časopisa: širine do 8 ili 16,5 cm ili maksimalno kao i table 17,5 x 25,5 cm.

Tablice trebaju biti također prilagođene dimenzijama: jednostupačne širine 8,5 cm, dvostupačne 17,5 cm ili u punom formatu kao table 17,5x25,5 cm. Nema mogućnosti da tablice budu tiskane na stranicama većih dimenzija koje bi se preklapale.

Manuskript se predaje u dva primjerka. O mogućnostima predaje članaka na disketama govori se u slijedećem naslovu.

Separati: autorima je bez naknade osigurano najmanje 50 kopija članka.

3.1.2. O najvažnijim sastavnim dijelovima teksta članka

U prethodnom odjeljku od spomenutih sastavnih dijelova članka onaj pod imenom **Tekst članka** zahtijeva poseban osvrt.

Bez obzira radi li se o znanstvenom ili stručnom djelu **Tekst članka** obvezno treba imati: **Uvod**, **Analitičko-faktografski dio**, **Rezultate istraživanja**, **Interpretaciju** (ili **Diskusiju**) i (eventualno) **Zaključak**.

Uredništvo "GEOLOGIA CROATICA" zalagat će se za ovakav sastav članaka prepuštajući autorima slobodu

¹ Silobričić, V. (1989): Kako sastaviti i objaviti znanstveno djelo (Drugo izdanje). - JUMENA, 127 str., Zagreb

nazivlja pojedinih poglavlja i originalnost pristupa znanstvenom problemu koji se obrađuje i publicira. Ono što se želi posebno naglasiti jest važnost središnjih poglavlja za znanstvenu kategorizaciju budućih članaka. To su: Analitičko-faktografski dio, Rezultati istraživanja i Interpretacija rezultata (ili Diskusija). O svakom samo osnovne napomene.

Analitičko-faktografski dio članka možemo slobodno nazvati i dokumentacijskim. On je temelj za kasnija važna poglavlja: rezultate i interpretaciju. U geološkim radovima to je i najopširniji dio članka, što je razumljivo jer opisuje istraživački proces kroz analitičku i eksperimentalnu fazu uključujući i korištenje poznatih ili novih metoda i postupaka.

Rezultati. Ovo je najvažniji dio članka. Jer, ispravnim analitičko-eksperimentalnim postupkom i metodologijom, ostvareni rezultati su temelj za interpretaciju ili diskusiju (koja može od autora do autora biti i značajno različita). Rezultati istraživanja, međutim, ostaju neosporne činjenice pa zato moraju biti prikazani jasno, nedvosmisleno i razumljivo. Nažalost, u našim geološkim radovima to je više slučajnost nego redovitija pojava. Autori često najvažnije rezultate u sažetom obliku daju pod naslovom Zaključci.

Interpretacija ili Diskusija. U geološkim člancima interpretacija rezultata svakako je od posebne važnosti.

Metodologija i analitičko-faktografski dio cjelokupnog znanstveno-istraživačkog procesa najčešće se odvijaju prema poznatim, standardnim postupcima. Rezultati

istraživanja mogu se kretati od očekivanih do posve novih. Njihova pak interpretacija je isključivo autorsko djelo, dakle prikaz autorovog stajališta ili rješenja postavljenog problema i zadatka.

Nerijetko se u geološkim člancima susreće još i **Zaključak ili Pregled rezultata.** Tu se "telegrafski", u najkraćem mogućem obliku rekapituliraju sveukupni rezultati rada. Ovaj dio članka pokazao se vrlo korisnim pa ga treba i ubuduće podržavati.

Na kraju, kratki odgovor na moguća pitanja o svrsi i smislu ovako koncipiranih uputa za pisanje članaka koje će se promicati u uređivačkoj shemi "GEOLOGIA CROATICA". Hrvatska je napokon samostalna država s nedvosmislenom sveukupnom, a posebno kulturno-znanstvenom, povijesnom i recentnom usmjerenošću prema Zapadu pa zato slijedimo zajedničke tradicije i dostignuća. Naša geologija ima i svoje mjesto u tom okruženju, kojega mora potvrđivati i učvršćivati kvalitetom. Ove upute uklapaju se u taj sustav, koji nam omogućuje da, primjenom na Zapadu već uhodanih standarda, smanjimo postojeće razlike.

Uredništvo našeg časopisa koristit će najbolja iskustva vrhunskih časopisa u onoj mjeri u kojoj nam materijalne mogućnosti (oprema, financije) budu dopuštale. Očekujemo podršku od iskusnih i zajedničku pomoć mladim istraživačima i znanstvenicima, kojima su ove upute ponajviše namijenjene.

O GRAFIČKO-TEHNOLOŠKIM RJEŠENJIMA "GEOLOŠKOG VJESNIKA" BR. 44 I MOGUĆNOSTIMA ZA SLIJEDEĆE BROJEVE "GEOLOGIA CROATICA"

Mladen BIŠĆAN

Geološki vjesnik broj 44 obrađen je kompletno u kompjuterskom sustavu Apple Macintosh. U tom sustavu i njegovim programima postoje velike mogućnosti za obradu teksta i pripremu časopisa ovakvog tipa. Da bi smo poboljšali kvalitetu komunikacije između autora, uredništva i tehničkog realizatora, nabavkom programa "Apple File Exchange" u mogućnosti smo obraditi i sve tekstove koji su napisani u sistemu IBM (PS). Za prevođenje teksta iz IBM-a u Apple Macintosh potrebno je pisati ga u jednom od programa za pisanje (Word, CHYWRITE i drugi), zatim spremiti u ASCII CODE uz pomoć naredbi iz MS DOS, bez poravnavanja desne margine. To znači da je tekst upisan u kompjuter programom za pisanje u kontinuitetu (ne treba ga prelamati već samo lektorirati, korigirati, itd.) u ASCII CODE-u i spremljen uz pomoć MS DOS-a,

Za pohranu teksta molimo koristiti diskete od 3,5".

Na taj način se štedi vrijeme oko unosa teksta te prijenosa od autora do tehničkog realizatora i natrag što se mora provesti da bi se obavila lektura, korektura i dr.

Autorima koji se odluče za ovakav način predaje članaka preporučuje se, iz sigurnosnih razloga i potreba recenzije, predati i jednu print ili manuskript kopiju.

Dijagrame i crteže predavati kao i do sada na pausu ili kvalitetnom papiru, a table i slike sa kvalitetnim crno-bijelim ili kolor fotografijama.

Početakom 1992. priključit ćemo sustav putem modema u telefonsku mrežu pa će vlasnici i svi oni koji će imati na raspolaganju Macintosh opskrbljen s modemom moći slati tekstove i telefonom (sustav kao telefaks).

Ista tehnološka dostignuća, a i nova, koja će se pojaviti na tržištu elektronskih naprava primjenjivat ćemo u interesu poboljšanja kvalitete i brzine izlazenja časopisa "Geologia Croatica".